

Trečiadienį Europos Parlamente (EP) surengta diskusija apie Europos istorijos iškreipimą ir Antrojo pasaulinio karo atminimą. Joje kalbėjusieji pasmerkė V. Putino išsakytus tikrovės neatitinkančius teiginius.

Prieš pat Kalėdas, kalbėdamas kasmetinėje spaudos konferencijoje, Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas viešai pareiškė, kad Lenkija yra iš dalies atsakinga dėl Antrojo pasaulinio karo pradžios, o Rytų Europą slapta įtakos sferomis padalinęs Molotovo-Ribentropo paktas nesiskiria nuo kitų to meto karinių sutarčių.

Dauguma Europos liaudies partijos (EPP) inicijuotoje diskusijoje kalbėjusių europarlamentarų pasmerkė šiuos pareiškimus kaip sistemiškus Kremliaus bandymus iškreipti istorinius faktus ir reabilituoti komunistinio sovietų režimo nusikaltimus. Kalbėtojai pažymėjo, jog tikrovės neatitinkantys V. Putino pareiškimai prieštarauja pernai rugsėjį priimtai rezoliucijai dėl Europos atminimo svarbos Europos ateičiai. Joje pabrėžiama, kad tiesioginis Molotovo-Ribentropo pakto padarinys – Baltijos šalių aneksija ir sovietų invazija į Lenkijos Respubliką, sunaikinusi Lenkijos nepriklausomybę ir nulėmusi beprecedentę lenkų tautos tragediją. Be to, 1939 m. lapkričio 30 d. Sovietų Sąjunga pradėjo agresyvų karą prieš Suomiją, o 1940 m. birželį okupavo ir aneksavo dalį Rumunijos teritorijos, kuri taip ir nebuvo grąžinta.

Diskusijos metu pasisakė ir europarlamentarai iš Lietuvos. Pateikiame jų kalbų santraukas.

Andrius **Kubilius** (Europos liaudies partija) pažymėjo: „Šiandien klausimas yra ne apie mūsų supratimą apie istoriją. Mes labai gerai žinome savo istoriją bei jos tragedijas, nulemtas ir Stalino. Šiandien mes esame šioje diskusijoje, nes mus labai nustebino neseniai įvykęs p. Putino pasirodymas, sovietinio tipo propagandos išpuolis prieš tikrąją istoriją, jo keisti bandymai įtikinti, kad Lenkija yra pati kalta, kad Hitleris ir Stalinas ją pasidalino ir okupavo. Šiandien mes kartu giname tikrąją Europos istoriją. Mes stojame kartu su Lenkija prieš šį Kremliaus propagandos išpuolį. Ir baigsiu labai paprastu teiginiu: Pone Putinai, jums nepavyks suskaldyti Europą istorijos klausimu. Esame už tiesą, nes tiesa daro mus laisvus. Tai ir yra Europos stiprybė. Norėtume palinkėti tos pačios tikros tiesos ir laisvės stiprybės ir paprastiesiems rusų žmonėms. Istorijos pamoka labai paprasta – galiausiai laimi tiesa. Tikiuosi, kad ji laimės ir Rusijoje.“

Juozas **Olekas** (Socialistai ir demokratai) teigė: „Esu lietuvis, esu kairysis, bet taip pat esu gimęs deportacijos lageryje. Todėl šiandien džiaugiuosi, kad ir kairė, ir dešinė sako žinantys fašizmo nusikaltimus. Mes, lietuviai, juos smerkiame, nes taip pat paaukojome beveik 200 tūkst. mūsų piliečių žydų. Bet Stalino komunistai dar prieš įžengiant naciams į Lietuvą jau buvo ištrėmę iš Lietuvos keliasdešimt tūkstančių mūsų piliečių, o po karo ištrėmė dar kelis

šimtus tūkstančių ir nužudė. Todėl, kai kalbame apie vieną autoritarinį režimą, žudantį žmones, negalime pamiršti kito. Ir jeigu norime sukurti demokratinę Europą, turime apie tai kalbėti.“

Petras **Auštrevičius** (Atnaujinkime Europą) kalbėjo: „Istorija tampa politikos įrankiu, kuri naudoja šovinistai ir nacionalpopulistai, siekiantys ją perrašyti. Rusijoje istorija naudojama siekiant nuteikti šalies gyventojus prieš Europos valstybes, taip pat nukreipti piliečių dėmesį nuo dabartinių problemų. Istorijos iškraipymas neįmanomas nepašalinus tiesos ieškotojų. Šį penktadienį Rusijoje bus skelbiamas teismo nuosprendis „Memorial“ organizacijos istorikui ir žmogaus teisių kovotojui Jurijui Dmitrijevui. J. Dmitrijevas savo gyvenimą paskyrė Stalino represijų aukų atminimo išsaugojimui – o jų yra milijonai. Jo dėka Karelijos regione buvo atrastos masinės stalinizmo aukų kapavietės. Netrukus valdžia paskleidė gandą, kad atrastose kapavietėse palaidotos ne sovietinio teroro aukos, bet suomių nužudyti Raudonosios armijos kariai. Pateikęs melagingus kaltinimus Dmitrijevas buvo netrukus suimtas. Bandydamas ištrinti stalinizmo nusikaltimus, Putinas perima Stalino veiklos metodus. Vertinant šį ir kitus istorijos iškraipymo atvejus, tampa akivaizdu, kad Molotovo-Ribentropo pakto šmėklų gerbėjai siekia manipuluoti ir XXI amžiaus istorija.“

Rasa **Juknevičienė** (Europos liaudies partija) teigė: „Visų pirma noriu padėkoti Rusijos prezidentui Putinui už tai, kad jis padarė didžiulę reklamą mūsų inicijuotai ir priimtai EP rezoliucijai. Antra, V. Putinas rėmėsi Rusijoje vis dar įslaptintų archyvų medžiaga, naudojo juos kaip informacinio karo įrankį. Siūlau prezidentui V. Putinui ne selektyviai, bet visiškai atverti Stalino laikų archyvus. Turime žinoti, kaip Stalinas atsisakė priimti žydus iš Hitlerio okupuotos Lenkijos 1939-aisiais. V. Putinas galėtų nurodyti grąžinti Lietuvai 1991 m. pavogtus KGB archyvus. Norime žinoti, kaip Maskvos kalėjime buvo nužudytas antisovietinio pasipriešinimo vadas lietuvis Jonas Žemaitis. Pasaulis turi žinoti, kaip 1944 m. Raudonajai armijai buvo leista žaginti moteris ir naikinti civilius vos peržengus Karaliaučiaus krašto sieną, kas pjaustė nėščių moterų pilvus ir traukė iš jų negimusius kūdikius. Tačiau vietoje to mes matome Kremliaus skatinamą Stalino garbinimą. Totalitarizmas prasideda nuo melo. Mūsų priedermė – ginti tiesą, kad apgintume iškovotą taiką.“

